

Asia: VN/15285/2021

HE laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtäväyhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

2 §. X Oy:n tehtävät ja toimiala

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön tulisi toimia tuloksellisesti, mutta sen ensisijaisena tavoitteena ei olisi tuottaa liikevoittoa. Toimintaa tulisi ehdotuksessa harjoittaa niin, ettei se vääristä kilpailua. Momentissa säädettäisiin myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Suunnitteilla oleva yhtiö tulee väistämättä vaikuttamaan jollain tavalla kilpailutilanteeseen, ainakin joillakin alueilla tai paikkakunnilla. Markkinatilanteet myös muuttuvat, ne eivät ole pysyviä. Erityisesti pienemmillä paikkakunnilla jo yhden merkittävän yrityksen tulo tai lähtö paikkakunnalta muuttaa markkinatilanteen hyvin suuresti.

Samaan aikaan kyse olisi osakeyhtiöstä, joka toimii niin kuin osakeyhtiöt toimivat eli tuloksellisesti, ja samaan aikaan se pyrkisi työllistämään kaikkein vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevia työttömiä. Ovatko nämä kaksi asiaa aidosti sovitettavissa yhteen? Millainen yhtiön hinnoittelu tulisi olemaan ja vaihtelisiko se eri ajankohtina, eri toimialoilla ja eri paikkakunnilla. On oltava selkeä järjestelmä, joka seuraa ajantasaisesti, että yhtiö ei vääristä kilpailua. Tämä tulee vaatimaan aika paljon resursseja, koska vain alueellisella/paikkakuntakohtaisella tarkastelulla voidaan tarkastella kilpailutilannetta.

Pykälän 5 momentissa säädetään, että yhtiö tuottaa EU:n valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluja (SGEI) ja että siihen sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). Onko teillä tähän lausuttavaa?

-

3 §. Yhtiön toiminnan kohdistuminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhtiöön työllistettävien kohderyhmästä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

HE ei anna täyttä selvyyttä siitä, kuka arvioi työllistettävän työkykyisyyden. Jos se on TE-toimisto, se saattaa tarvita siihen ostopalveluina toteutettavia asiantuntija-arvioita. Osatyökykyisyys tai työkykyisyys vaihtelee ajan myötä. Asiakkaan työkykyisyys voi myös parantua - miten järjestelmä vastaa näihin tapauksiin? Olisi myös tärkeää rajata työkykyisyyden arviointi lääketieteelliseen työkykyyn.

Kun asiakas ohjataan yhtiöön töihin, pitäisi etukäteen tietää, millaisia työtehtäviä yhtiössä on. Osatyökykyisyys voi rajoittaa joitakin työtehtäviä, mutta mahdollistaa joitakin muita. Onko mahdollista, että yhtiöllä olisi laaja valikoima erilaisia työtehtäviä tarjolla myös pienillä paikkakunnilla eli olisiko vaikeasti työllistyvän työllistäminen realistisesti mahdollista joka puolella Suomea? TE-toimistolla tulee olemaan melko iso työmäärä ohjata asiakkaita oikea-aikaisesti ja oikein kohdennetusti oikeanlaisiin työtehtäviin yhtiössä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työ- ja elinkeinotoimisto valitsisi kohderyhmäkriteerit täyttävistä työnhakijoista ne, jotka asetettaisiin ehdolle yhtiön palvelukseen. Yhtiö voisi rekrytoida palvelukseensa ainoastaan tästä ehdolle asetettavista henkilöistä työllistäessään osatyökykyisiä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

HE:n mukaan yksi TE-toimisto ottaisi ehdotuksia yhtiöön työllistettävistä asiakkaista. Kuka tai mikä taho vastaisi muista palveluista, joita pitäisi tarjota asiakkaalle ennen sitä, koska yhtiöön työllistäminen on HE:n mukaan viimeisin toimenpide. Asiakasohjaukselle ja asiakkaille tarjottaville palveluille ja niiden vastuille on luotava hyvin selkeä ja toimiva mekanismi. Ylipäättään TE-toimiston resurssit asiakasohjauksen ja mahdollisesti tarjottavien palvelujen osalta ovat yksi heikko lenkki.

Myös ELY-keskuksilla tulee olla riittävästi rahaa ja resursseja hankkia mahdollisesti lisää tarvittavia työkyvyn arviointipalveluja.

Mikä olisi perustettavalle erityistehtävayhtiölle sopiva nimi?

.

-

Muita huomioita ja kommentteja esitysluonnoksesta

Onko teillä muuta lausuttavaa?

Millä tavalla perustettavan yhtiön toiminta kytkeytyy koko muuhun työllisyydenhoidon ja osatyökykyisten palvelujen/pilottien kokonaisuuteen? Kokonaisuus on tällä hetkellä isossa muutoksessa, aina tietojärjestelmistä ja järjestämisvastuusta lähtien. On vaarana, että perustettavan

yhtiön toiminta ei käynnistyisi ihan vain pelkästään kaiken sen muutosten vyöryn vuoksi, joka on menossa ja tulossa.

Miten yhtiön markkinoille tarjoamat palvelut vastaavat alueellisesti tai paikallisesti sillä hetkellä työttömänä olevien osatyökykyisten osaamista ja työkykyisyyttä. Ylipäättään näin ison kokonaisuuden synkronointi koko maan tasolla tulee vaatimaan aika paljon koordinointia, resursseja, seuranta ja arviointia.

Pudas Marja
Keski-Suomen ELY